

Lausunto tartuntatautilain muutosta koskevasta hallituksen esityksestä

Kunnanhallitus 28.09.2020 § 201
1310/03.00.00/2020

Perustelut

Hallituksen esitys

Hallituksen 9.6.2020 linjauksen mukaisesti tartuntatautilakiin (1227/2016) on valmisteltu muutokset koskien sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ohjausta, elinkeino- ja muun toiminnan asiakastilojen käytölle ja tapahtumien järjestämiselle asetettavia edellytyksiä sekä mahdollisuutta tehdä eristämispäätös henkilön asuntoon tai muuhun päätöksen antajan hyväksymään tai osoittamaan paikkaan.

Alueellisen tautitilanteen niin vaatiessa toissijaisena keinona yleisten hygieniavaatimusten noudattamisen lisäksi kunta tai aluehallintovirasto voisi tehdä päätöksen, jossa se edellyttää elinkeinonharjoittajaa tai muuta toimijaa ryhtymään toimenpiteisiin, joilla estetään lähikontaktit asiakas- ja toimintaan osallistuville avoimissa tiloissa. Toiminnan harjoittaja voisi itse toteuttaa omaan toimintaansa parhaiten sopivan tavan järjestää toimintansa siten, että asiakkaiden välinen lähikontakti olisi tosiasiallisesti mahdollista välttää. Viimesijaisena keinona esityksessä ehdotetaan, että kunta tai aluehallintovirasto voisi sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitetun elinkeino- tai muun toiminnan tilan määräajaksi osittain tai kokonaan.

Mahdollisuus kieltää asiakkaiden tai osallistujien ottaminen tiettyyn tilaan voisi koskea ainoastaan toimintoja, joissa olisi erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle. Toimialat, joita tällainen päätös voisi koskea olisivat muun muassa esittävien taiteiden esittämiseen sekä urheilun seuraamiseen tarkoitetut katsomot, nähtävyydet ja teemapuistot sekä liikunta- ja urheilutilat. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi vastaavista hygieniavaatimuksista sekä tarvittaessa viranomaispäätöksellä toteutettavasta matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä. Liikenteen terveysturvallisuutta koskeva liikenteen palveluntarjoajiin kohdistuva valtakunnallinen päätöksenteko keskitettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellä mainittujen veloitteiden toteuttamiseksi valvonnasta. Myös tiedonsaantioikeuksia koskevaa sääntelyä mukaan lukien poliisin tiedonsaantioikeus karanteeni- ja eristämispäätösten valvontaa varten, työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaoloa koskevia säännöksiä sekä karanteenia ja eristämistä koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan virka-apusääntelyn täydentämistä erityisesti Rajavartiolaitoksen osalta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2020. Lain eräitä kohtia koskevat säännökset olisivat voimassa väliaikaisesti 30.6.2021 saakka.

Nurmijärven kunnan lausunto

Nurmijärven kunnan osalta voidaan todeta, että kun kyse on muun ohella tartuntatautilain 58 §:n mukaisen kunnan tartuntataudeista vastaavan toimielimen toimivallasta liittyen tapahtuman peruuttamiseen, toimipisteen sulkemiseen tai lievempien rajoitusten antamiseen, tämä toimivalta on Keski-Uudenmaan kuntayhtymän sote- jaostolla. Lisäksi aluehallintovirastolla on vastaava toimivalta.

Esityksessä esitetyt rajoitukset olisivat lievempiä rajoituksia suhteessa siihen, että koko tapahtuma perutaan tai toimipiste suljetaan. Tätä tarkempaa sääntelyä kuitenkin kaivataan myös siihen, että esimerkiksi koulua ei tarvitsisi kokonaan sulkea, vaan voisi esimerkiksi rajoittaa tiloissa yhtä aikaa olevaa henkilömäärää. Toisaalta kunta nykytulkinnan mukaan voi nykyisellään koulutuksen järjestäjän päätöksellä päättää kouluaikojen sijoittelulla aamuun ja iltapäivään, että tiloissa ei ole niin paljon koululaisia yhtä aikaa.

Esitetty pykälämuutos: 79§, Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin: Kyseinen pykälä on pidettävä nyky muodossaan "valtio vastaa... kustannuksista", eikä sitä tule muuttaa esitettyyn muotoon "valtio voi osallistua kustannuksiin, joiden korvaaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista...".

Esitetty 79 a § (määräaikainen muutos), 9 a §:n mukaisista päätöksistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen: On tärkeää varmistaa, että lakiin sisällytetään myös säännös päätöksestä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamisesta. Aluehallintovirastojen tai sosiaali- ja terveysministeriön päätöksistä aiheutuvat kustannukset kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä vastaaville tahoille. Määräaikaisen § 9a mukaan voitaisiin esimerkiksi velvoittaa tietty kunta tai kuntayhtymä antamaan palvelua toisen kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä vastaavien piirissä oleville asiakkaille tai potilaille. Samoin yksityisiä palveluntuottajia voidaan velvoittaa tarvittaviin toimenpiteisiin. Nyt määräaikainen 79 a § toteaa, että "järjestämistä vastaavassa olevan tahon on korvattava yksityiselle palveluntuottajalle 9 a §:n mukaisesta päätöksestä suoraan aiheutuneet ylimääräiset kustannukset ja muut taloudelliset menetykset". Päätöksen tekee aluehallintoviranomainen, mutta kustannukset tulevat järjestämistä vastaavalle taholle (kunta, kuntayhtymä), joten on vähintään kohtuullista, että valtio korvaa em. aluehallintoviranomaisen tai sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen aiheuttamat kustannukset järjestämistä vastaavalle taholle.

Tartuntatautilakiin liittyvät muutosesitykset ovat pääpiirteissään hyviä ja välttämättömiä koronan leviämisen hidastamiseksi sekä ihmisten hengen ja terveyden turvaamiseksi. Positiivista on, että tartuntatautilain muutoksilla on mahdollista huomioida Suomen eri alueiden erilainen tilanne ja erityispiirteet ja tehdä alueella sen tilanteeseen liittyviä tarkoituksenmukaisia päätöksiä. Kuten koronaan liittyen on huomattu Suomen eri osat ovat hyvinkin erilaisessa tilanteessa epidemian suhteen.

Esitettyjen muutosten ansiosta normaaliajan lainsäädäntöön kuuluvaa tartuntatautilakia voidaan jatkossa soveltaa rajoitustoimenpiteissä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintakykyä turvaavissa tilanteissa, joissa aiemmin olisi ollut tarve todeta poikkeusolot, kuten keväällä 2020 valmiuslain käyttöönoton yhteydessä. Valmiuslain soveltamisen on oltava väliaikaista ja tilapäistä, eikä se voi kestää pitkään. Sen vuoksi epidemian hallintaa koskevat säännökset tulee ensisijaisesti sisällyttää normaaliin lainsäädäntöön.

Erityisesti perusoikeuksia kaikkein eniten rajoittavien veloitteiden ja rajoitusten osalta on perusteltua säätää määräaikaista lainsäädäntöä, joka on valmisteltu erityisesti covid-19-epidemian hallintaa varten.

Kustannusten kattamisen osalta on tärkeää, että koituvia kustannuksia ei osoiteta järjestämistä vastaaville tahoille, erityisesti jos päätöksenteko tapahtuu aluehallintoviranomaisen tai sosiaali- ja terveysministeriön toimesta.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää

1. antaa perusteluosassa selostetun sisältöisen lausunnon ja
2. tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Valmistelija

kunnanlakimies Sari Forsström, puh. 040 317 2015

Päätös

Kunnanhallitus päätti

1. antaa perusteluosassa selostetun sisältöisen lausunnon ja
2. tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Jakelu

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopalvelu